

§ 109

KS 2025-599-101

Medborgarförslag – Bevara Hyttdammen

Ett medborgarförslag i rubricerat ärende har inkommit från Monia Nordebring.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige är redo att gå till beslut och finner frågan med ja besvarad.

Kommunfullmäktige beslutar

att överlämna medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning och beslut, därefter för delgivning till kommunfullmäktige.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Medborgarförslag*Förslag*

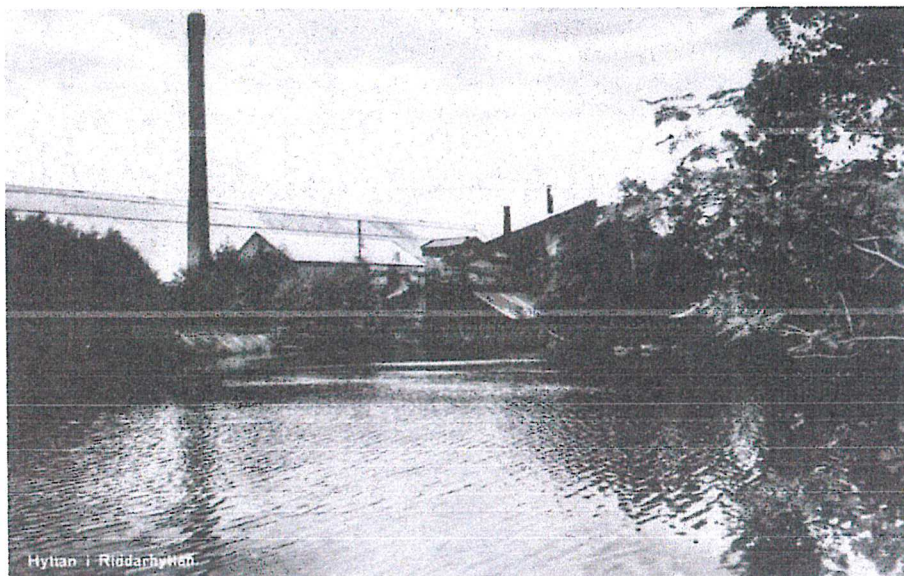
Skinnskattebergs kommun skall ta ställning för att bevara Hyttedammen i Riddarhyttan och därmed aktivt motarbeta en rivning av dammen.

Motivering

Det föreligger ett av Vattenbyggnad i Sverige AB utarbetat samrådsunderlag om utrivning av Hyttedammen (i samrådsunderlaget kallad Lienshyttedammen) i Riddarhyttan. Man kan med all säkerhet förvänta sig att detta samråd leder till en ansökan om att få riva dammen. En rivning skulle innebära att vattenspegeln mellan denna damm och Liens utlopp ersätts med en strömfåra. Det vore på flera sätt katastrofalt – de negativa konsekvenserna för den industrihistoriska kulturmiljön vid Lienshyttan, människors boendekvalitet, livsvillkor och identitet, Riddarhyttans attraktivitet som tillflyktningsort och turistnål och det lokala näringslivet skulle bli stora.

Hela vattensystemet på båda sidor om Hyttedammen – från Haraldsjön till Forsdammen – har med sin historia av anpassningar för bergsbruket och flottningen alla förutsättningar för att klassificeras som kraftigt modifierat vatten i enlighet med de möjligheter som ges här till i EU:s vattendirektiv. Vattensystemets dammar – allra minst den vid Lienshyttan – borde aldrig komma ifråga för utrivning.

I området kring Hyttedammen finns flera registrerade fornlämningar, viktigast förstås den kvarstående masugnen, som var en av Bergslagens sista träkolshyttor och lades ned först 1959, och den betydande slagghögen. En absolut förutsättning för anläggandet av en masugn här och för driften av den var vattenkraften och med andra ord den damm som nu hotas av rivning. Om dammen skulle rivas blir det svårt för en besökare att förstå hur verksamheten vid hyttan bedrevs, och en väsentlig del av berättelsen om arbetet vid en av Riddarhyttans viktigaste industrier kommer inte att kunna illustreras. Masugnen skulle komma att stå som en oförklarad märklighet i landskapet, berövad sitt naturliga sammanhang med det vatten som var själva förutsättningen för dess drift. Sammanhanget mellan damm och hytta illustreras väl av exempelvis det vykort som klipps in här. Det är svårt att tänka sig denna vy med en strömfåra i förgrunden.

Hyttan i Riddarhyttan

Viktigt att notera är att Skinnskattebergs kommuns översiktsplan (2014) rekommenderar att kulturmiljön omkring Lienshyttan bör bevaras och generellt utsäger att den »historiska förankringen är av stor betydelse för identitet, trygghet och samhörighet». En rivning av dammen står alltså i direkt motsättning till översiktsplanen.

En okänslighet inför den viktiga kulturmiljön är också ett ingrepp i byns och dess invånares identitet – ett svårsmåttbart värde som likväl avgjort inte saknar relevans och som också nämns i den kommunala översiktsplanen. Det är lätt för en ortsbo att känna en vanmakt inför att frågor om identitet samt boende- och livsmiljö nedtonas eller ignoreras i den officiella behandlingen av dammrivningsfrågan.

Att förminska besöks- och upplevelsevärdet hos Lienshyttan innebär också att Riddarhyttan blir en mindre attraktiv turistort, vilket ger negativa följdverkningar för det lokala näringslivet i form av bland annat Liens camping och Handlarn. Bortfallet av Hyttedammen som badvatten och fiskesjö i sin nuvarande utsträckning skulle också vara negativt för campingen. Man måste också betänka att de kala stränder som bleve en följd av en dammrivning utan aktiva och långvariga insatser kommer att bli bevuxna med lövsly och utgöra en allmän landskapsförfulning (jämför gärna med Haraldsjön, där denna utveckling redan påbörjats sedan sjön sänkts). I en kommun där naturen och kulturarvet är några av befolkningens allra största tillgångar har man inte råd med sådana konsekvenser.

Ett bärande argument för att riva Hyttedammen är att säkerställa fiskens fria vandringsvägar i vattensystemet. I det ovannämnda samrådsunderlaget redogörs emellertid för att det strax nedströms Hyttedammen finns ett naturligt vandringshinder i form av en stenhäll så stor att endast starksimmande arter under gynnsamma flödesförhållanden möjligen – några belägg för det har inte förts fram – skulle kunna tänkas ta sig förbi hindret. Mot bakgrund av det tycks hela dammrivningsprojektet meningslöst. Det tas hänsyn till *hypotetiska* fiskvandringsmöjligheter men inte till de *faktiska* försämringar av kulturmiljön och människors boende- och livsmiljö som utan varje tvivel skulle bli följden av dammrivningens genomförande.

Riddarhyttan 28 juli 2025

Monia Nordebring
Monia Nordebring